ਇਹ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ

ਸੁਖਰਾਮ ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ

24.8.96

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਕਵੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। 'ਸਾਬਰਮਤੀ ਕੇ ਸੰਤ, ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ।' ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਲੈਅ ਤੇ ਹੀ ਹੁਣ ਬਦੋਬਦੀ ਸੁਖਰਾਮ ਬਾਰੇ ਬੋਲ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

ਐ ਮੰਡੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੁਖਰਾਮ, ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ
ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਕੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦੀ ਤੂਨੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ
ਇਕ ਨਹੀਂ, ਦੋ ਨਹੀਂ ਪੂਰਾ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਕਾ ਕੀਆ ਗੋਲਮਾਲ
ਜੈ ਜੈ ਸੁਖਰਾਮ, ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ।

6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਰਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਇਆ। ਟੈਲੀਕਾਮ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਏਨੇ ਹਾਰ ਪਾਏ ਕਿ ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਵਰਗੀ ਯੋਗ ਜੁਆਏ ਦੀ ਖਿੱਚੀ ਫੋਟੋ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਫੇ ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਕਲਾ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਰ ਪਾਉਣਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਜਿਸਨੇ ਸੁਖਰਾਮ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਹਾਰ ਪਾਇਆ ਸੀ, 17 ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਡਾਕ ਘਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ "ਭਾਅ ਜੀ, ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 10 ਵਾਰ ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਨੇ, ਸਿਰਫ ਏਸ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿਚ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਇਕ ਚੋਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾਏ ਸਨ।

ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਫੇਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

- ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਕਿਹਾ "ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਚੋਰ ਪਕੜਿਆ ਹੈ, ਡਾਕੂ (ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ ਰਾਓ) ਕਦੋਂ ਫੜਨਗੇ ?

- ਮੰਡੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬਾਬੂ ਦੇ ਘਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਬੂ ਸੁਖਰਾਮ ਦਾ ਸਾਥੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੁਖਰਾਮ ਮੰਡੀ ਮਿਉਂਸਪਲਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਪਤਨੀ - ਮੈਂ ਕਿਹਾਂ ਜੀ, ਇਹ ਸੁਖਰਾਮ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਇਕ ਕਲਰਕ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਘਰੋਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਲੱਭਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਬਾਬੂ - ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਵੀ ਹੁਣ ਉਹੀ ਜਾਏਗਾ।

ਪਤਨੀ - ਤੁਸੀਂ ਵੀ 6 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਆਓ। ਕਾਕੇ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਕਾਕੇ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਕੇ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਬਣ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਕੇ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਕੇ ਦਾ ਵੀ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਤਿੰਨ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤਾਂ ਤਰ ਜਾਣਗੀਆਂ।

6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਰਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਇਆ। ਟੈਲੀਕਾਮ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਏਨੇ ਹਾਰ ਪਾਏ ਕਿ ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਵਰਗੀ ਯੋਗ ਜੁਆਏ ਦੀ ਖਿੱਚੀ ਫੋਟੋ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਫੇ ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਕਲਾ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਰ ਪਾਉਣਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਜਿਸਨੇ ਸੁਖਰਾਮ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਹਾਰ ਪਾਇਆ ਸੀ, 17 ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਡਾਕ ਘਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ "ਭਾਅ ਜੀ, ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 10 ਵਾਰ ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਨੇ, ਸਿਰਫ ਏਸ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿਚ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਇਕ ਚੋਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾਏ ਸਨ, ਫੇਰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢ ਦੇਵੇ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲਏ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵੱਢਣ ਨਾਲੋਂ ਉਹ ਸਿਰ ਵੱਢਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੇ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਰ ਇਹ ਹਾਰ ਪਵਾਂਦੇ ਹਨ।

- ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਹੁਣ ਰਾਜਾ ਚੁਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ, "ਕਿ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਇਹਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸੁਖਰਾਮ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸੁਖਰਾਮ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸੁਖਰਾਮ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕਰੋੜ ਖਰਚਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਮੋਹਰ ਫੜਕੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਸੁਖਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਜੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉੱਤੇ ਠੱਪਾ ਲਗਾਇਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਟਾ ਫੜਕੇ ਸੁਖਰਾਮ ਦੀ ਮੰਡੀ ਸਥਿਤ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਕੋਠੀ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ। ਪੌਣੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਮੰਡੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੱਟਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ।

ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਣਬੀਰ ਸੈਨਾ : ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਰਣਬੀਰ ਸੈਨਾ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਇਕ ਐਸੀ ਸੈਨਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਈਨ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਫੈਲਾਈ, ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ। ਬਿਹਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਇਹਦੀ ਰੋਹ ਭਰੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ. ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਢਿਆ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਖਬਾਰ, ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਸਟੈਂਡਰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਆਇਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹਦੀ ਵੰਡ ਕਰੇ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੱਲਵਾਹਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਾਅਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਨਾਅਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 'ਜ਼ਮੀਨ ਹੱਲ ਵਾਹਕਾਂ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਹੁਣ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਹਲੜਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ : ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਚਰਚਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਨਾ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣਗੀਆਂ, ਨਾਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਪੋਚੇ ਲਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸਦੇ ਪਿਛੇ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਨਾ ਬੋਝਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਮ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਲਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਬੈਠਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਰਦ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਏ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਡਿੱਗਦਿਆਂ, ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਸੂਝਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ - ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ ਤੇ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਆਗਾਜ਼ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੇਕ ਕੰਮ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।